

Wyrok

Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 18 maja 2016 r.

I C 2124/14

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Sentencja

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział I Cywilny po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 maja 2016 r. w Krakowie sprawy z powództwa E. P. przeciwko J. W. o zapłatę

I. zasądza od pozwanego J. W. na rzecz powódki E. P. kwotę 78109 zł. 04 gr. (słownie: siedemdziesiąt osiem tysięcy sto dziewięć złotych cztery grosze) z ustawowymi odsetkami liczonymi:

- od kwoty 29167 (słownie: dwadzieścia dziewięć tysięcy sto sześćdziesiąt siedem złotych) od dnia 12 marca 2013 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 48941 zł. 04 gr. (słownie: czterdzieści osiem tysięcy dziewięćset czterdzieści jeden złotych cztery grosze) od dnia 15 października 2014 r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. zasądza od pozwanego J. W. na rzecz powódki E. P. kwotę 3649 zł. 11 gr. (słownie: trzy tysiące sześćset czterdzieści dziewięć złotych jedenaście groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania,

IV. zasądza od powódki E. P. na rzecz pozwanego J. W. kwotę 668 zł. 75 gr. (słownie: sześćset sześćdziesiąt osiem złotych siedemdziesiąt pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania,

V. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz r. pr. U. L. kwotę 778 zł. 89 gr. (siedemset siedemdziesiąt osiem złotych osiemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem pozostałej części wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powódce,

VI. nakazuje ściągnąć od powódki E. P. ze świadczenia zasądzonego w pkt I na rzecz Skarbu Państwa -

Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 1212 zł. 96 gr. (słownie: jeden tysiąc dwieście dwanaście złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) tytułem nieobciążającej pozwanego części kosztów sądowych tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa,

VII. nakazuje ściągnąć od pozwanego J. W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 5682 zł. 74 gr. (słownie: pięć tysięcy sześćset osiemdziesiąt dwa złote siedemdziesiąt cztery grosze) tytułem nieobciążającej powódki części kosztów sądowych tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa.

Uzasadnienie faktyczne

Pozwem z dnia 6 listopada 2012 r. powódka E. P. wniosła o zasądzenie od pozwanego J. W. kwoty 29 167 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia procesu do dnia zapłaty i o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Na uzasadnienie podała, że jest z pozwanym spadkobiercą po " części po zmarłym S. W. W skład spadku nie wchodzi żadne aktywa, ponieważ umowami darowizny z 17 stycznia 2008 r. i 9 maja 2008 r. spadkodawca darował pozwanemu udziały wynoszące odpowiednio " i 1/6 w nieruchomości objętej księgą wieczystą (...). Wartość udziału w 4/6 w tej nieruchomości wynosi 16666,82 zł. W oparciu o tę kwotę należy powódce zachówek wynosi dochodzoną kwotę 29 167 zł.

Pozew doręczono pozwanemu w dniu 11 marca 2013 r. (k. 46).

W złożonej w dniu 2 kwietnia 2013 r. odpowiedzi na pozew (k. 25) pozwany J. W. wniósł o oddalenie powództwa w zakresie kwoty 15.000 zł i o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Przyznał w uzasadnieniu fakt otrzymania darowizny w wysokości 4/16 nieruchomości. Podniósł zarzut potrącenia wierzytelności w kwocie 15.000 zł z tytułu nierozliczenia przez powódkę kwoty nie mniejszej niż 30.000 zł z majątku K. W. (1). Powódka pobrała bowiem otrzymane przez K. W. (1) zadośćuczynienie w kwocie 30.000 zł i rozdysonowała w całości na swoje potrzeby, natomiast pozwanemu, jako spadkobiercy K. W. (1) (własnym prawem i jako spadkobiercy S. W.) przysługuje " roszczenia do powódki o zwrot tej kwoty.

Powódka w pismach z dnia 26 kwietnia 2013 r. (k. 27) i 22 maja 2013 r. (k. 30) zaprzeczyła jakoby przeznaczyła otrzymane przez matkę pieniądze od Fundacji (...) na własne potrzeby. Podała, iż matka stron - K. W. (1) była ciężko chora, miała ślepotę, schorzenia reumatoidalne, niedotlenienie serca, zaawansowaną cukrzycę, była sparaliżowana od pasa w dół i jej leczenia wymagało bardzo dużych nakładów pieniężnych. Ponadto utrzymywała dom, chorego męża oraz 4 psy, a zatem całość otrzymanych od ww. fundacji środków spożytkowała sama K. W. (1). Pozwany nie wykazał, aby powódka otrzymała od matki darowiznę, jak również by przysługiwało mu roszczenie o zachówek po K. W. (1).

W piśmie z dnia 24 czerwca 2013 r. (k. 51) pozwany zarzucił, że powódka otrzymała przysporzenia z majątku wspólnego K. W. (1) i S. W., a to:

- kwotę 6 000 zł na przełomie lat 2006-2007, pochodzącą z zaciągniętego przez rodziców kredytu, pierwotnie pożyczoną, a następnie darowaną powódce,
- kwotę 21 000 zł w 1997 r.

Zawarł nadto oświadczenie o potrącaniu z dochodzoną pozewem kwotą kwot:

- 2500 zł z tytułu ciążącego na powódce obowiązku zwrotu kwoty 5 000 zł pobranej przez powódkę od rodziców na wykonanie ogrodzenia, które wykonała tylko częściowo i nie rozliczyła się,
- 2000 zł z tytułu zwrotu do majątku spadkowego po K. W. (1) kwoty 4000 zł z tytułu pobranych przed śmiercią K. W. (1) jej renty i emerytury S. W. oraz zasiłku pogrzebowego po śmierci K. W. (1),
- kwoty 3000 zł z tytułu roszczeń regresowych związanych z poniesionymi wyłącznie przez pozwanego kosztami procesu w sprawie I C 1274/07/K.

Pismem z dnia 13 października 2014 r. (k. 588) złożonym i doręczonym stronie przeciwnej na rozprawie w dniu 14 października 2014 r. (k. 595) powódka rozszerzyła żądanie pozwu w ten sposób, że wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 94 780,33 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie powołała okoliczność, że nieruchomość, w której udziały pozwany otrzymał darowizną od spadkodawcy ma wartość 568 682 zł. Wartość darowizn otrzymanych przez pozwanego wynosi zatem łącznie 379 121,33 zł, a zatem powódce należy się zachowek w kwocie 94 780,33 zł.

Na rozprawie w dniu 14 października 2014 r. (k. 594-595) pozwany zgłosił do potrącenia wierzytelności wskazane w piśmie jego pełnomocnika z dnia 24 czerwca 2013 r.

Ponadto zgłosił zarzut potrącenia spłaty kredytu jaką dokonał w wysokości przekraczającej 20.000 zł do komornika. Oświadczył, że kwota kredytu przekraczała 16 000 zł koszty egzekucji komorniczej wynosiły 3 000 zł. Wierzytelność zaciągnął ojciec stron i kwotę kredytu przekazano w całości powódce. Powódka zaprzeczyła, aby otrzymała pieniądze od ojca. Zarzuciła, że kredyt był zaciągnięty przez spadkodawcę i pobrany przez pozwanego.

Bezspornym między stronami było, że:

Powódka E. P. (panieńskie nazwisko W.), jest siostrą pozwanego J. W. Rodzicami stron byli S. W. i K. W. (1).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. W. (1) i S. W. w dniu 7 listopada 1997 r. zawarli z (...) Bank (...) umowę o kredyt gotówkowy w kwocie 15 000 zł. Pieniądze te przekazali E. P. i spłaciła ona z tej kwoty byłego współnika. Następnie powódka spłaciła ten kredyt z własnych środków.

dowód: umowa kredytowa z dnia 7 listopada 1997 r. - k. 568-571, dowody wpłat - k. 573-575, przesłuchanie powódki E. P. - k. 176-179

K. B. w dniu 13 lutego 1998 r. wniósł do Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie pozew przeciwko E. P. o zapłatę kwoty 1 882,00 zł z tytułu niezapłaconych mu odsetek od udzielonej pożyczki w kwocie 19 000 zł.

dowód: odpis pozwu w sprawie I C 198/98/K - k. 804-805

Policja w 2001 r. prowadziła postępowanie przygotowawcze, w którym J. W. był podejrzany o kierowanie gróźb karanych wobec E. P. W toku prowadzonego postępowania przygotowawczego zeznania jako świadek złożyła m.in. K. W. (1), która zeznała, iż pozwany w 2001 r. groził E. P. pozbawieniem życia, a gdy matka stawiała w jej obronie to groził również K. W. (2), że utnie jej głowę. Jej dzieci miały być ze sobą bardzo skonfliktowane.

Wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2002 r., sygn. akt II K 315/02/K Sąd Rejonowy dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie, Wydział II Karny uznał J. W. za winnego tego, że w okresie od początku 2001 r. do października 2001 r. w K. groził E. P. pozbawieniem życia, a groźby te wzbudziły w zagrożonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, z tym że przyjął, iż oskarżony działał, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru i tak opisany czyn zakwalifikował jako występki z art. 190 § k.k. w zw. art. 12 k.k. i za to na mocy art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 70 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 20 złotych. Wykonanie kary zostało warunkowo zawieszona na okres próby 2 lat.

dowód: protokół przesłuchania świadka K. W. (1) z dnia 26 października 2001 r. - k. 131-133 oraz z dnia 28 stycznia 2002 r. - k. 135-137, wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy z dnia 21 sierpnia 2002 r., sygn. akt II K 315/02/K - k. 116, przesłuchanie powódki E. P. - k. 176-179

Powódka do czasu, gdy wyszła za mąż za A. P. w 1999 r. mieszkała razem z rodzicami. Po ślubie zamieszkała w pobliżu i stale zajmowała się rodzicami, gotowała im obiady, sprzątała. W szczególności opieki wymagała schorowana matka stron. K. W. (1) w czasie II W. Światowej była więziona w obozie koncentracyjnym w O. W lutym 2003 r. matka stron otrzymała od Fundacji (...) świadczenie dla więźniów obozów koncentracyjnych, gett i ofiar Holocaustu w wysokości 21 999,74 zł. Kwotę tę matka stron zużyła w części na leczenie, zakup leków, wizyty u lekarzy specjalistów, gdyż była chora na schorzenia kręgosłupa, serca, cukrzycę, pod koniec życia sparaliżowana od pasa w dół, była również niewidoma. Z tego tytułu pobierała rentę. Wymagała specjalistycznej i drogiej rehabilitacji, na którą woziła ją powódka i jej mąż na (...). Powódka na prośbę matki pobierała z jej konta kwoty po ok. 2 000-3 000 zł i opłacała z tego ww. wydatki. Matka stron chciała przejść operację leczenia wzroku, jednak z uwagi na problemy z sercem bała się zastosowania narkozy. (...) K. W. (1) wymagało znacznych środków finansowych. Część pieniędzy z odszkodowania K. W. (1) przekazała na zbór, gdyż należała do (...). Ok. 2 000 zł przeznaczyła na remont dachu domu wykonany ok. 2003-2004 r.

Powódka karmiła 4 psy rasy wilczur, które mieli rodzice stron, a pieniądze na ich wyżywienie dawała jej matka. Psy były karmione jedzeniem, które przywoził w workach ze swojej jadalni znajomy rodziców

stron. Z uwagi na to, że psy były niebezpieczne konieczne było wykonanie ogrodzenia działki, na której mieszkali małżonkowie K. i S. W. Powódka wraz z mężem wykonali ogrodzenie działki, a koszt robocizny wyniósł ok. 2 000 zł, jak również bramę za 6 000 zł - na co pieniądze powódce przekazała matka. Część tego ogrodzenia wykonał również pozwany. Powódka nie otrzymała z odszkodowania matki żadnych darowizn pieniężnych. Prowadziła od 1998 r. do 2010 r. działalność gospodarczą i posiadała środki na własne utrzymanie.

Pod koniec życia K. W. (1) do opieki nad matką włączył się pozwany J. W. dowód: zawiadomienie z dnia 27 lutego 2003 r. - k. 75, zeznania świadka A. P. - k. 64-65, częściowo zeznania świadka G. W. - k. 67-69, zeznania świadka T. O. - k. 85-86, przesłuchanie powódki E. P. - k. 176-179, k. 783v-784, częściowo przesłuchanie pozwanego J. W. - k. 593-595

Powódka miała upoważnienie do korzystania z konta matki w banku (...), a nie miała takiego dostępu do konta K. W. (1) prowadzonego w (...). Powódka odbierała rentę matki, którą listonosz przynosił do domu, a jej wysokość ok. 2007 r. wynosiła ok. 1 800-2 000 zł. Ojciec powódki miał ok. 560 zł emerytury. Pieniądze te starczały rodzicom stron na zwykłe utrzymanie i wydatki codzienne.

Powódka przed śmiercią matki odebrała jej ostatnią rentę i pieniądze te przeznaczyła na opłacenie rachunków, zakup lekarstw, środków higienicznych i pomocy pielęgniarstwa.

dowód: przesłuchanie powódki E. P. - k. 176-179, k. 783v-784, pismo z dnia 24 października 2014 r. wraz z historią rachunku bankowego - k. 602-604, częściowo zeznania świadka M. M.

K. W. (1) zmarła w dniu 26 lutego 2007 r. Spadek po niej na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie z dnia 29 sierpnia 2007 r., sygn. akt I Ns 855/07/K nabyli na mocy ustawy: mąż S. W., córka Eugenika P. i syn J. W. wszyscy po 1/3 części.

dowód: odpis skrócony aktu zgonu - k. 55, postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie z dnia 29 sierpnia 2007 r., sygn. akt I Ns 855/07/K - k. 51

Powódka otrzymała zasiłek pogrzebowy na pochówek matki K. W. (1) w wysokości ok. 3 000 zł, który w części zużyła na wyprawienie pogrzebu matce stron, zaś pozostałe pieniądze oraz kwotę otrzymaną od pozwanego przeznaczyła na nagrobek dla matki.

dowód: przesłuchanie powódki E. P. - k. 176-179, częściowo zeznania świadka M. M., częściowo przesłuchanie pozwanego J. W. - k. 593-595

S. W. od co najmniej 1999 r. chorował na liczne schorzenia neurologiczne, duszności, nadciśnienie tętnicze, niewydolność krążeniową, niedoczynność tarczycy, przepuklinę, przeszedł kilka zawałów w latach 2005-2007. Po śmierci matki pozwany i powódka pokłócili się o to kto ma sprawować opiekę nad chorym S. W. i ostatecznie opiekę nad ojcem stron przejął J. W. W I połowie 2008 r. zaostrzyły się objawy chorób ojca związane z przewlekłą niewydolnością krążeniową, musiał być leczony w poradni kardiologicznej.

dowód: dokumentacja medyczna - k. 184-353, 356-567, przesłuchanie powódki E. P. - k. 176-179, k. 783v-784, częściowo przesłuchanie pozwanego J. W. - k. 593-595

Umową z dnia 17 stycznia 2008 r. zawartą w formie aktu notarialnego Rep. A nr 172/2008 r. sporządzonego przed notariuszem D. M. J. W. jako pełnomocnik S. W. darował sam sobie udział w " części w nieruchomości objętej księgą wieczystą (...).

Umową z dnia 9 maja 2008 r. zawartą w formie aktu notarialnego Rep. (...) r. sporządzonego przed notariuszem D. M. J. W. jako pełnomocnik S. W. darował sam sobie udział w 1/6 części w nieruchomości objętej księgą wieczystą (...).

dowód: odpisy umów - k. 33-36, 37-40, przesłuchanie powódki E. P. - k. 176-179, k. 783v-784

S. W. zmarł w dniu 7 listopada 2009 r. w K., jako wdowiec. Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2012 r., sygn. akt I Ns 1915/11/K Sąd Rejonowy dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie stwierdził, że spadek po S. W. na podstawie ustawy nabyły wprost dzieci J. W. oraz E. P. z domu W. po " części.

Całość spadku po S. W. wyczerpywały darowane pozwanemu udziału w nieruchomości objętej księgą wieczystą (...).

dowód: postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku - k. 32, k. 41 akt I Ns 1915/11/K, odpis aktu zgonu - k. 2 akt I Ns 1915/11/K, częściowo zeznania pozwanego J. W. - k. 593-595

Ojciec stron S. W. latem 2009 r. zaciągnął kredyt w kwocie 10 000 zł. Pieniądze te przekazał w całości pozwanemu. Po śmierci spadkodawcy, wobec braku spłaty kredytu komornik sądowy domagał się spłat zarówno od E. P. jak i J. W. Powódka odmówiła spłaty zadłużenia, gdyż nie otrzymała pieniędzy z tego kredytu. Pozwany obawiał się zajęcia komorniczego swoich nieruchomości i spłacił kredyt w całości w kwocie ok. 20 000 zł, w tym kwota główna, odsetki i koszty postępowania egzekucyjnego.

dowód: przesłuchanie powódki E. P. - k. 176-179, k. 783v-784, częściowo zeznania pozwanego J. W. - k. 593-595

Wartość rynkowa prawa własności nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalnym przy ul. (...) w K., objętej księgą wieczystą (...) według stanu na 2008 r. wynosiła 568 682,00 zł.

dowód: opinia biegłego D. Ś. wraz z załącznikami - k. 89-111, opinia uzupełniająca biegłego D. Ś. - k. 141-143, ustne wyjaśnienia biegłego D. Ś. do opinii złożone na rozprawie w dniu 2 marca 2016 r. - protokół elektroniczny rozprawy - k. 679

W sprawie I C 1274/07/K Gmina Miejska K. domagała się zapłaty solidarnie od pozwanych K. W. (1) i S. W. kwoty 1639,82 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z działki sąsiadującej z działką państwa W., gdzie mieli szambo i starą piwnicę. Postępowanie zawieszono w dniu 26 czerwca 2007 r. wobec śmierci K. W. (1) po czym podjęto postanowieniem z udziałem E. P. i J. W. w miejsce K. W. (1). Wyrokiem z dnia 6 marca 2008 r. zasądzono solidarnie od pozwanych S. W., J. W. i E. P. na rzecz Gminy Miejskiej K. kwotę 1639 zł. 82 gr. z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 16 lutego 2004 r. do dnia

zapłaty i kwotę 2670,93 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz nakazano ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa kwotę 132 zł. Kwotę 132 zł uiscił pozwany J. W.

W postępowaniu egzekucyjnym III k.m. 233/09 wpłat na poczet egzekwowanego długu z tytułu kosztów postępowania w sprawie I C 1274/07/K J. W. i G. W. uiszcili łącznie kwotę 3310 zł. 58 gr., a E. P. kwotę 100 zł.

dowód: akta I C 1274/07/K, k. - 2, 190, 224, 284, akta III k.m. 233/09 Komornika R. P., przesłuchanie powódki E. P. - k. 176-179, k. 783v-784, częściowo zeznania pozwanego J. W. - k. 593-595

Poza okolicznościami, które zostały przez strony przyznane (art. 229 k.p.c.) lub też taką ocenę uzasadniał przebieg całego postępowania (art. 230 k.p.c.), istotne dla sprawy fakty Sąd ustalił w oparciu o przedstawione powyżej, skutecznie nie zakwestionowane przez strony dokumenty prywatne i urzędowe, którym nie było powodu odmówić wiarygodności.

Ponadto ustalenia stanu faktycznego zostały poczynione także na podstawie zeznań świadka A. P. i powódki E. P., które były logiczne, konsekwentne, spójne i zgodne pozostałym materiałem dowodowym, jakiemu Sąd dał wiarę a także nie ujawniły się żadne okoliczności pozwalające na zakwestionowanie wiarygodności tych zeznań.

Z wiarygodnych zeznań A. P. wynika, iż powódka co prawda pobierała w imieniu matki jej rentę, jednak wydawała te pieniądze zgodnie z życzeniem K. W. (1), a nie przywłaszczała sobie tych pieniędzy.

Powódka zajmowała się stale chorymi rodzicami, w tym niewidomą i sparaliżowaną matką, a zatem opieka nad nią musiała wymagać znacznych nakładów kosztów na leczenie i rehabilitację.

Niewiarygodne były zeznania pozwanego, że S. W. na kilka miesięcy przed śmiercią zaciągnął w banku (...) kredyt, którego pełną kwotę przekazał E. P. W tym zakresie zeznania pozwanego, który opierał je jedynie na relacjach zmarłego ojca, były gołosłowne. Z zeznań powódki wynika, iż rzeczywiście ojciec stron kredyt taki zaciągnął, jednak w całości przekazał pochodzące z niego środki pieniężne synowi, a nie córce. Skoro to powódka miała otrzymać kwotę kredytu, to niezrozumiałym jest dlaczego w całości dobrowolnie, zgodził się na jego spłatę J. W., zamiast dochodzić tej spłaty od siostry. Nawet jeśli groziła pozwanemu licytacja komornicza, to mógł po spłacie dochodzić od powódki zwrotu poniesionych bezzasadnie kosztów, a tego nie uczynił.

Pozwany nie wykazał, aby matka stron otrzymała od Fundacji (...) kwotę ok. 30 000 zł, gdyż z dokumentów i zeznań powódki wynika, że było to ok. 22 000 zł. W tym zakresie okazały się niewiarygodne zeznania pozwanego i świadka G. W. W pozwie pozwany wskazywał, że powódka zagarnęła całą kwotę odszkodowania jaką otrzymała K. W. (1), a w trakcie zeznań twierdził, że nie wie co się z nimi stało. Pozwany nie wykazał żadnymi dowodami, aby to powódka wzięła od matki całość odszkodowania i zużyła na własne potrzeby. Sąd dał wiarę zeznaniom powódki E. P., że cała kwota odszkodowania została w ciągu 4 lat do czasu śmierci K. W. (1) spożytkowana na potrzeby matki stron, specjalistyczne leczenie, wizyty lekarskie, rehabilitację, zakup leków, wykonanie ogrodzenia posesji, datki

na zbór i remont dachu. Sam pozwany wskazał, że matka była niewidząca i sparaliżowana od pasa w dół, a zatem nie mogła leczyć się jedynie u lekarza rodzinnego, a wymagała specjalistycznej opieki medycznej. Skoro sama kwota remontu dachu wyniosła ok. 2 000 zł, a na wybudowanie ogrodzenia K. W. (1) przeznaczyła 6 000 zł, to z kwoty tej zostało jedynie 14 000 zł, co nie jest kwotą niemożliwą do zużycia w ciągu kilku lat, w szczególności gdy matka stron była bardzo schorowana i - jak wskazuje doświadczenie życiowe - wydatki związane z jej leczeniem i opieką nad nią musiały być znaczne.

Nie dał sąd wiary, iż powódka z odszkodowania matki otrzymała na wykonanie ogrodzenia działki kwotę ok. 5 000-6 000 zł, nie wywiązała się z wykonania robót i nie rozliczyła z rodzicami otrzymanych pieniędzy. Z zeznań powódki i A. P. wynika, że wykonali oni ogrodzenie, kupili bramę wjazdową za 6 000 zł, a nadto koszt robocizny i prac wyniósł 2 000 zł. W ocenie Sądu są to realne koszty takich prac i pozwany w żaden sposób nie udowodnił, by powódka ich nie zrobiła, a tylko on sam robił istotne prace za własne pieniądze. Pozwany nie przedłożył żadnych faktur za wykonane roboty lub zakupione materiały, potwierdzających jego nakład pieniężny. Powódka nie negowała faktu, że brat wykonał część ogrodzenia, jednak w znacznej mierze postavili je małżonkowie P. za pieniądze otrzymane od K. W. (1).

Nie zasługiwały na wiarygodność także zeznania pozwanego, iż matka stron nie przekazywała na C. (...) dużych kwot, a jedyne jej datki pochodziły z emerytury, a nie z otrzymanego odszkodowania za pobyt w obozie koncentracyjnym. W tym zakresie zeznania pozwanego były gołosłowne i nie poparte żadnymi innymi dowodami. Z zeznań powódki i T. O. wynika, że matka czyniła datki na rzecz zboru, nie były to kwoty niskie, gdyż była aktywnym członkiem wspólnoty, a datki takie potrafiły sięgać kwot nawet powyżej 1 000 zł. Ponadto świadek G. W. twierdziła, iż dwaj członkowie zboru przeczyli przekazywaniu na ich rzecz pieniędzy przez K. W. (1), co stoi w sprzeczności z zeznaniami pozwanego, a nadto pozwany mógł zawioskować ww. osoby jako świadków w sprawie, celem poparcia swoich twierdzeń, a tego nie uczynił.

W ocenie Sądu nie były również wiarygodne twierdzenia pozwanego i świadka G. W., iż powódka zatrzymała dla siebie pobraną przed śmiercią matki rentę K. W. (1), jak też nie rozliczyła z bratem pozostałości zasiłku pogrzebowego. Powódka zeznała wiarygodnie, że z tych kwot opłaciła leczenie i opiekę dla matki do dnia jej śmierci, uregulowała rachunki, a zasiłek przeznaczyła na pogrzeb i częściowo na nagrobek. Z doświadczenia życiowego wynika, iż koszty pochówku i postawienia nagrobka są wysokie, kilku-lub kilkunastotysięczne, więc wysoce prawdopodobnym jest, że powódka rzeczywiście w całości kwotę na te cele zużyła. Sam pozwany podał, że zużył zasiłek pogrzebowy po śmierci S. W. w całości na koszty pogrzebu ojca stron, a więc niezrozumiałym jest, aby to powódka nie mogła zużyć również takiego zasiłku w całości przy pogrzebie matki.

Zeznania świadka T. O. były wiarygodne, chociaż zeznał istotnie w sprawie jedynie co do wykonania ogrodzenia działki, faktu czynienia datków na zbór i konfliktu stron co do spadku po matce. Świadek nie znał szczegółów żadnych rozliczeń powódki z rodzicami, otrzymanych przez nią darowizn, czy też jakie kwoty dostała K. W. (1) za pobyt w obozie koncentracyjnym lub jakie dawała na zbór. Podobnie w zakresie

zeznań Z. M., to nie był on naocznym świadkiem przekazywania żadnych kwot przez matkę powódce, a jedynie słyszał o tym od ojca stron, ale nie potrafił podczas szczegółów tych zdarzeń.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka M. M., że powódka zabierała pieniądze matce i K. W. (1) musiała prosić ją potem o sfinansowanie jej potrzeb, gdyż z zeznań powódki, świadka A. P. oraz częściowo samego pozwanego wynika, że powódka opiekowała się rodzicami, wspomagała matkę, pielęgnowała ją w chorobie i pobierała jej rentę na wyraźne życzenie K. W. (1) z przeznaczeniem na leczenie i utrzymanie matki stron.

Nie były również wiarygodne zeznania świadka W. C., iż to powódka miała mu powiedzieć, że otrzymała od matki pieniądze z odszkodowania. Wiarygodne - z przyczyn powyżej wskazanych - zeznania powódki tym okolicznościom przeczą.

Pominięto dowód z zeznań uzupełniających świadka G. W., gdyż brak było możliwości przeprowadzenia tego dowodu przed wyznaczonym terminem (postanowienie w trybie art. 242 k.p.c. wydane na rozprawie w dniu 30 listopada 2015 r. czas rozprawy: 00:27:01), a w konsekwencji przeprowadzenie tego dowodu prowadziłoby do przewlekłości postępowania, gdyż do rozprawy, na której nastąpiło zamknięcie rozprawy pozostałe postępowanie dowodowe zostało już przeprowadzone.

Oddalony został wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka M. K. na okoliczność stanu zdrowia K. W. (1), gdyż zły stan zdrowia K. W. (1) wynikał z innych dowodów i badanie dalsze tej kwestii było dla rozstrzygnięcia zbędne.

W ustaleniach stanu faktycznego Sąd nie uwzględnił zeznań świadka K. B., gdyż świadek nie posiadał żadnych istotnych informacji w sprawie.

Przy ustalaniu wartości nieruchomości położonej przy ul. (...) w K., objętej księgą wieczystą (...) według stanu na datę dokonania darowizn przez spadkodawcę na rzecz pozwanego, Sąd oparł się opinii głównej, opinii uzupełniającej i ustnych wyjaśnieniach biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości D. Ś. Profesjonalizm i jasność przedmiotowej opinii w zestawieniu z logiką prezentowanego w niej rozumowania i zastosowaną metodologią badawczą pozwoliły w całej rozciągłości zaakceptować oceny dokonane przez biegłego w przedstawionych mu kwestiach. Biegły udzielił kompetentnej i rzetelnej odpowiedzi w zleconym mu zakresie, wszystko w sposób bardzo przystępny i zrozumiały przedstawiając w treści opinii. W opiniach uzupełniających pisemnej i ustnej biegły - ustosunkowując się do zarzutów pozwanego - podtrzymał zasadnicze wnioski zawarte w opinii głównej, rzeczowo i przekonująco argumentując, dlaczego brak było podstaw do uwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń i wyjaśniając wszelkie związane z tym wątpliwości. W ocenie Sądu, zarzuty pozwanego do opinii uzupełniającej biegłego nie zasługiwały na uwzględnienie - zarzuty te stanowiły bowiem w istocie polemikę z dotychczasowym stanowiskiem biegłego, a u ich podstaw leżało wyłącznie niezadowolenie strony powodowej co do merytorycznego stanowiska biegłego sądowego zawartego w dotychczasowych opiniach. Zdaniem Sądu biegły w sposób przekonujący i logiczny wyjaśnił, że mała liczba transakcji do porównania z badaną nieruchomością wynikała ze słabo rozwiniętego rynku nieruchomości przeznaczonych pod tereny

zielone w K. Również było to przeszkodą do zastosowania metody korygowania ceny średniej, wobec czego biegła zastosowała metodę wyceny porównywania parami. Biegła wzięła pod uwagę fakt usytuowania działki w terenie zalewowym, jednak brak przeznaczenia jej na mieszkania stanowił czynnik zmniejszający istotność tej cechy do 10%. Odniosła się również do zarzutów strony co do poszczególnych porównywanych nieruchomości z przedmiotową.

W związku z faktem, iż strona pozwana nie wskazała żadnych nowych, istotnych zarzutów do opinii biegłego, a dotychczasowe zostały już przez biegłego dostatecznie wyjaśnione, zatem brak było podstaw do powołania kolejnego dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości. Podkreślić należy, iż granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza, podlegająca kontroli instancyjnej, ocena czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy, okoliczność zaś, że opinia biegłego nie ma treści odpowiadającej stronie, zwłaszcza gdy w sprawie wypowiadał się kompetentny pod względem fachowości biegły, nie stanowi dostatecznego uzasadnienia dla przeprowadzenia dowodu z kolejnych opinii - potrzeba bowiem powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 września 2012 r., I ACa 602/12, LEX nr 1237045).

Uzasadnienie prawne

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 991 k.c. zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachowek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Instytucja zachowku stanowi realizację jednej z podstawowych zasad prawa spadkowego, mianowicie zapewnienia ochrony praw najbliższej rodziny zmarłego nawet wbrew jego woli. Ratio legis norm prawnych regulujących tę instytucję stanowi przekonanie, iż osoba fizyczna ma przynajmniej moralny obowiązek wspierania rodziny, w tym też pozostawienia im korzyści ze spadku. Osoba uprawniona do zachowku roszczenia z tego tytułu powinna w pierwszej kolejności kierować przeciwko spadkobiercom zmarłego, w drugiej kolejności w stosunku do osób, na których rzecz zostały uczynione zapisy windykacyjne (art. 999 1 k.c.), w trzeciej zaś kolejności odpowiadają osoby obdarowane. Jeżeli uprawniony do zachowku, dziedziczący z ustawy wspólnie z innymi osobami, nie otrzymał należnego mu zachowku, ma przeciwko współspadkobiercom roszczenia o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2004 r., II

CK 444/02).

Dla zaspokojenia roszczenia o zachówek przesłanki wymienione w treści cytowanych wyżej przepisów muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia co do zasady - zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. - obciąża wierzyciela.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego S. W. zmarł jako wdowiec w dniu 7 listopada 2009 r. Spadek po nim nabyli na podstawie ustawy córka - powódka E. P. i syn - pozwany J. W. po " części.

Wyniki postępowania dowodowego wskazują, że w skład spadku po S. W. nie wchodziły żadne składniki majątkowe. Natomiast pozwany J. W. otrzymał od ojca dwie darowizny udziałów w nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), które łącznie wyniosły 4/6 części udziału we własności nieruchomości. Wartość rynkowa prawa własności ww. nieruchomości według stanu na 2008 r. wynosi 568 682,00 zł, zatem do spadku należało doliczyć zgodnie z art. 993 k.c. kwotę 379 121,33 zł stanowiącą wartość udziałów przekazanych darowizną pozwanemu.

Podstawą obliczenia zachowku jest jednak tzw. czysta wartość spadku, tj. wartość pomniejszona o długi spadkowe. Dług spadkodawcy wynikający z obowiązku zwrotu zaciągniętego kredytu istniejący w chwili otwarcia spadku stanowi dług spadkowy w rozumieniu art. 922 § 1 i 3 k.c. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że S. W. przed śmiercią zaciągnął kredyt w wysokości 10 000 zł, który stanowi dług spadkowy i podlega odjęciu od wartości spadku. Pozwany wykazał, że dług ten spłacił w całości w łącznej kwocie 20 000 zł, w co wchodziły również koszty odsetek i postępowania komorniczego, co przyznała sama powódka. Uwzględniając powyższe uznać należało, że substrat zachowku (tekst jedn.: kwota stanowiąca podstawę obliczenia zachowku) po S. W. wynosi różnicę pomiędzy kwotą 379 121,33 zł (wartość majątku spadkowego), a kwotą 20 000 zł (wysokość wykazanego długu spadkowego), a zatem stanowi kwotę 359 121,33 zł. Należny powódce, jako córce spadkodawcy, która z mocy ustawy dziedziczyłaby spadek w " części (art. 991 § 1 k.c.), zachówek to " wartości udziału " a zatem Ł z kwoty 359 121,33 zł, a zatem kwota 89 780,33 zł.

Zgodnie z art. 993 k.c. przy obliczaniu zachowku nie uwzględnia się zapisów zwykłych i poleceń, natomiast dolicza się do spadku, stosownie do przepisów poniższych, darowizny dokonane przez spadkodawcę.

Pozwany podniósł zarzut, że należny powódce zachówek powinien zostać pomniejszony o otrzymane przez nią od spadkodawcy darowizny. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powódka nie otrzymała od S. W. żadnych podlegających zaliczeniu do zachowku darowizn. Pozwany nie udowodnił, by powódka otrzymała w 1997 r. kwotę 21 000 zł której następnie nie zwróciła rodzicom stron. Powódka sama przyznała, że otrzymała kwotę 15 000 zł z kredytu zaciągniętego przez małżonków W., z których spłaciła byłego współnika, jednakże potem dokonywała sama spłat kredytu, co udowodniła przedłożonymi dowodami wpłat. Zwróciła zatem otrzymane od ojca i matki środki w kwocie 15 000 zł. Nie miała natomiast miejsca darowizna kwoty 6 000 zł w 1997 r., oraz kolejnych 6 000 zł w 2006/2007 r. Pozwany

nie udowodnił bowiem - a w tym zakresie to na nim ciążył ciężar dowodu - aby rodzice stron przekazali takie środki E. P.

Następnie pozwany przedstawił przysługujące mu wierzytelności do potrącenia z wierzytelnościami powódki. Zgodnie z art. 498 § 1 k.c. warunkiem skutecznego potrącenia jest aby dwie osoby były jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, przedmiotem wierzytelności były pieniądze lub rzeczy oznaczone co do gatunku, a obie wierzytelności były wymagalne i mogły być dochodzone przez sądem lub innym organem państwowym. Pozwany sam zgłosił do potrącenia wierzytelność w kwocie 15 000 zł wynikającą z nierozliczenia przez powódkę kwoty nie mniejszej niż 30 000 zł, stanowiącej odszkodowania matki K. W. (1), którą E. P. miała spożytkować na własne potrzeby. Również samodzielnie dokonał przedstawienia do potrącenia wierzytelności wynikającej ze spłaty kredytu zaciągniętego przez spadkodawcę, a przekazanego przez ojca stron powódce w kwocie 20 000 zł. Pozostałe zgłoszone do potrącenia wierzytelności wysunął pełnomocnik pozwanego, który nie miał umocowania do dokonania tej czynności, jednakże sam pozwany na rozprawie w dniu 14 października 2014 r. (k. 594-595) złożył oświadczenie o potrąceniu wierzytelności wskazanych w piśmie jego pełnomocnika z dnia 24 czerwca 2013 r.

W ocenie Sądu nie mógł zostać uwzględniony zarzut potrącenia wierzytelności powódki z tytułu zachowku z wierzytelnością w kwocie 15 000 zł z tytułu nierozliczonej przez powódkę kwoty 30 000 zł otrzymanej od K. W. (1). Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, że powódka takiej kwoty od matki stron nie otrzymała, pomijając kwestię, iż odszkodowania wypłacone K. W. (1) przez Fundację (...) wynosiło - wbrew twierdzeniom pozwanego - nie 30 000 zł, a 22 000 zł. Całą kwotę odszkodowania K. W. (1) zużyła na własne potrzeby, w których zaspokajaniu pomagała jej pozwana tj. opłacała specjalistyczne leczenie matki, rehabilitację, zakup leków, datki na zbór, a nadto z tej kwoty zostało sfinansowane ogrodzenie działki rodziców i remont dachu.

Pozwany nie wykazał również zasadności potrącenia kwoty 2 500 zł z tytułu ciążącego na powódce obowiązku zwrotu kwoty 5 000 zł, którą miała otrzymać od rodziców na wykonanie ogrodzenia działki i z tego obowiązku nie wywiązała się w całości, a reszty środków nie rozliczyła. Twierdzenia pozwanego w tej kwestii nie zostały udowodnione, zaś ze stanu faktycznego wynika, że powódka otrzymała na ww. cel od matki kwotę 6 000 zł i wykonała za te pieniądze znaczną część ogrodzenia, w tym bramę za 6 000 zł, a koszt robocizny to kwota 2 000 zł. Zatem powódka w całości zużyła pieniądze jakie dała jej K. W. (1) na zlecony jej cel i nie pozostała żadna kwota do rozliczenia z pozwanym. Podobnie było w kwestii rzekomo nierozliczonej kwoty 4 000 zł, która miała pochodzić z zasiłku pogrzebowego po matce stron oraz z jej ostatniej renty. Pozwany nie wykazał, aby powódka choć część tych środków zachowała dla siebie, gdyż renta matki została spożytkowana na koszty leczenia do czasu śmierci K. W. (1), zaś zasiłek pogrzebowy w całości pokrył koszty pogrzebu. Ciężar dowodu w wykazaniu okoliczności dotyczących ww. potrąceń spoczywał na pozwanym i pozwany temu nie zadośćuczynił.

W części zasadne było potrącenie zgłoszone przez pozwanego, a dotyczące roszczeń regresowych związanych z poniesionymi wyłącznie przez J. W. kosztami procesu w sprawie sygn. akt I C 1274/07/K. Jak wynika z ustaleń Sądu pozwany uiszczył kwotę 132,00 zł tytułem kosztów sądowych, zatem E. P. zobowiązana jest do zwrotu połowy tej kwoty, tj. 66,00 zł. Następnie w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego sygn. akt III k.m. 233/09 J. W. i jego żona G. W. dokonali wpłat na poczet egzekwowanego długu z tytułu kosztów postępowania w sprawie I C 1274/07/K w łącznej kwocie 3 310,58 zł, zaś powódka zapłaciła kwotę 100 zł. Całość egzekwowanego zobowiązania wynosiła 3410,58 zł i obciążała - zgodnie z art. 376 § 1 k.c. - J. W. i E. P. w równych kwotach po 1705,29 zł. Zatem pozwany nadpłacił swoje zobowiązanie kwotą 1605,29 zł. (3410,58 - 1705,29 zł.) i pozwana jest zobowiązana do jej zwrotu. W sumie pozwany mógł przedstawić do potrącenia kwotę 1 671,29 zł.

Z uwagi zaś na spłatę przez pozwanego długu spadkowego po S. W. w kwocie 20 000 zł - o czym była szczegółowo wyżej mowa - skutecznemu potrąceniu z zachowku powódki ulegała kwota " x 20 000 zł tj. 10 000 zł albowiem zgodnie z art. 376 § 1 pozwana, jako współspadkobierczynią S. W. w 1/2 obciążała " część tego długu spadkowego. Wprawdzie fakt istnienia tego długu został już uwzględniony przy obliczaniu czystej wartości substratu zachowku, jednakże sąd stoi na stanowisku, że okoliczność ta nie stoi na przeszkodzie dopuszczalności potrącenia przez spadkobiercę (w tym wypadku pozwanego), który cały dług spadkowy uiszczył wierzytelności regresowej istniejącej z tego tytułu w stosunku do współspadkobiercy, który dochodzi od niego roszczenia o zachówek. Ustalona kwota zachowku w wysokości 89 780,33 zł po odjęciu potrąconej z tego względu wierzytelności w kwocie 10 000 zł wynosi 79 780,33 zł. Nadto po odjęciu kwoty potrącenia wynoszącej 1 671,29 zł regresu z tytułu spłaconego przez pozwanego zobowiązania ze sprawy I C 1274/07/K daje kwotę 78 109,04 zł. Zatem należny powódce zachówek, po uwzględnieniu potrącej, stanowi kwotę 78 109,04 zł. Kwotę tę zasądzono od pozwanego na rzecz powódki w pkt I sentencji na podstawie wyżej powołanych przepisów. Odsetki ustawowymi zasądzono od kwoty 29 167,00 zł od dnia 12 marca 2013 r. (tekst jedn.: dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pierwotnego pozwu o zapłatę kwoty 29 167 zł w niniejszej sprawie, co należy traktować jako równoważne z wezwaniem pozwanego do zapłaty) do dnia zapłaty, zaś od kwoty 48 941,04 zł od dnia 15 października 2014 r. do dnia zapłaty, gdyż z datą 14 października (k. 595) pozwanemu został doręczony odpis pisma rozszerzającego powództwo do kwoty 94 780,33 zł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. (por. wyrok SN z dnia 6 marca 2014 r. V CSK 209/13, LEX nr 1446457). W ocenie Sądu nie można podzielić poglądu, że z uwagi na konkretyzację ostatecznej wysokości roszczenia o zachówek dopiero w chwili wyrokowania odsetki za opóźnienie w jego zapłacie należec mogą się dopiero od daty wyrokowania. W niniejszej sprawie powódka w pozwie stanowiącym wezwanie do zapłaty, sprecyzowała wysokość sumy, której tytułem zachowku się domaga i powołała okoliczności uzasadniające istnienie i wysokość roszczenia, zaś w toku procesu dokonała modyfikacji żądanej kwoty. Pomiędzy datą otwarcia spadku a datą orzekania w niniejszej sprawie nie zaszła na tyle istotna zmiana wartości pieniądza, aby należało przyjąć, że fakt ustalania wysokości zachowku według cen z chwili orzekania pociąga za sobą waloryzację

świadczenia. Natomiast w panującej od szeregu lat sytuacji gospodarczej funkcja waloryzacyjna odsetek (istotna na przełomie lat 80' i 90' XX z uwagi na panującą podówczas inflację) jest drugorzędna w relacji do wybijającej się na pierwszy plan funkcji wynagrodzenia odsetkami wierzyciela za korzystanie przez dłużnika za okres opóźnienia z należnego wierzycielowi kapitału. Zasądzenie odsetek za opóźnienie dopiero od daty orzekania, a nie od dnia następnego po dniu wezwania do zapłaty, w sposób nieusprawiedliwiony premiowałoby dłużnika, który zwleka z zaspokojeniem ciążących na nim zobowiązań. W dalej idącym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne, o czym na podstawie wyżej powołanych przepisów orzeczono w pkt II sentencji.

O kosztach postępowania pomiędzy powódką, a pozwanym orzeczono w pkt III i IV wyroku na zasadzie art. 100 k.p.c. poprzez ich stosunkowe rozłożenie, przyjmując, że powódka wygrywa w stosunku do pozwanej w 82,41%, zaś pozwany wygrywa w 17,59%.

Powódka poniosła koszty postępowania w kwocie 4 428,00 zł stanowiącej wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu powiększone o stawkę podatku od towarów i usług. Stosownie do wyników postępowania, przyjmując, że powódka wygrywa w stosunku do pozwanego w 82,41%, z kwoty tej powódce należałby się zwrot w kwocie 3 649,11 zł i kwotę tę zasądzono od pozwanego na zasadzie art. 100 k.p.c. w pkt III wyroku.

Pozwany poniósł koszty postępowania w postaci wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 3 600 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł oraz części zaliczki na koszty wynagrodzenia tłumacza w wysokości 184,93 zł. Łączne koszty poniesione przez pozwanego wyniosły 3 801,93 zł. Stosownie do wyników postępowania, przyjmując, że pozwany wygrywa w stosunku do powódki w 17,59%, z kwoty 3 801,93 zł pozwanemu należałby się zwrot w kwocie 668,75 zł i kwotę tę zasądzono od powódki na zasadzie art. 100 k.p.c. w pkt IV wyroku.

O przyznaniu pełnomocnikowi z urzędu powódki radcy prawnemu U. L. pozostałej części wynagrodzenia za nieopłacone koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu powódce w wysokości 778,89 zł orzeczono w pkt V wyroku na zasadzie § 2 ust. 1 i 3, § 6 pkt 6 i § 15 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r., w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490 z późn. zm.).

Powódka była zwolniona od kosztów sądowych w całości. Nie uiszczono opłaty sądowej od pozwu w kwocie 4 740,00 zł, którą tymczasowo poniósł Skarb Państwa. Wynagrodzenie biegłego w kwocie 1781,94 zł (k. 191) oraz koszty sprowadzenia dokumentacji medycznej w kwocie 373,76 zł (k. 706) również pokryto ze środków Skarbu Państwa. Łącznie tymczasowo ze środków Skarbu Państwa została wyłożona kwota 6 895,70 zł. Od powódki, stosownie do wyników postępowania, zarządzono w pkt VI sentencji ściąganie na zasadzie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623 j.t.) z zasądzanego w pkt I roszczenia 17,59% tej kwoty, a zatem kwotę 1 212,96

zł.

Od pozwanego stosownie do wyników postępowania zarządzono w pkt VII sentencji ściąganie na zasadzie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623 j.t.) 82,41% tej kwoty, a zatem kwotę 5 682,74 zł